

KALMÁR ERIKA ANNA¹

**Pedagóguspolitika a jogszabályok tükrében: pedagógusokról,
iskolafenntartásról
Iskolafinanszírozás gyakorlati kérdéseiről röviden – egy kisváros példája**

Az elmúlt években jelentős változások zajlottak a magyar oktatás területén. Bevezetésre került az életpálya modell, ehhez kapcsolódóan átalakult a pedagógusok előmeneteli és javadalmazási rendszere. Átalakításra került és kerül az iskolafenntartók struktúrája és szervezete, illetve ehhez kapcsolódóan az iskolák finanszírozása. Mindez jelentős hatással bír a magyar pedagógustársadalomra. Írásomban bemutatom a „pedagóguspolitika” változásait indokló okokat, a kialakított életpálya-modellt, iskolafenntartók körének változását, és érintem az iskolafinanszírozás kérdéskörét. Végül bemutatom egy kisváros iskolafinanszírozását.

Bevezetés

A HVG 2014 nyarán készített nem reprezentatív felmérést a pedagógusok körében (1693 fő pedagógus vett részt a felmérésben). A megkérdezetteknek csupán 0,65%-a értékelte jelesre a pedagógusok megbecsültségét, 50,62%-uk csupán elégségesre, és a válaszadók ötöde elégtelent adott.

Arra a kérdésre, hogy mit tartanak fontosnak a szakmában többen írták, hogy „szeretnék, ha felnőtteként kezelnék őket”, egyáltalán legyen értelme a pedagógiának”, oktatás stratégiai ágazat legyen” „jobb együttműködésre lenne szükség a szülőkkel” (HVG, 2014).

2015 tavaszán Győr-Moson-Sopron megye két kisvárosában 25, általános iskolában tanító pedagógussal készítettem interjút, amelyek során saját társadalmuk problémájaként említették – a teljesség igénye nélkül – a pedagógus életpálya-modell bevezetését, előmeneteli rendszerüket, továbbképzésük feltételeit, KLIK-hez történő áthelyezésüket, javadalmazási és juttatási rendszerük alakulását, a tanítás tárgyi feltételeit, az iskolák működtetési problémáit: áthelyezésüket a KLIK-hez, vagy önkormányzati működtetésben maradásukat, a tankerületi központok kialakítását.

¹ PhD hallgató, Soproni Egyetem Egyetem, Széchenyi István Doktori Iskola, kalmar.e@kabelnet.hu

A kapott statisztikai adatokból és az interjúk során kapott válaszokból egyértelműen látszik, hogy a pedagógus társadalom továbbra is elégedetlen helyzetével.

Írásomban a fent megjelölt problémák mentén haladok.

„Pedagóguspolitika”?

„Pedagóguspolitika”? Miért is beszélünk napjainkban annyit róla?

„A közoktatás legfontosabb tényezője a pedagógus. Bármilyen rossz az iskolarendszer, a tananyag, a vizsgarendszer – mindez kevésbé számít, ha nap, mint nap jó pedagógusok tanítják és nevelik a gyermekeinket. De igaz ez fordítva is: az állam csinálhat nagyszerű tartalmi és kimeneti szabályozást, átalakíthatja az iskolaszervezetet, kezdhet nagy fejlesztő programokba, ha a pedagógusok – óvodapedagógusok, tanítók, tanárok – nem képesek magas vagy legalább megfelelő szinten ellátni a feladatukat, nem lesz eredményes a magyar közoktatás” (Porogi, 2009, pp. 2–3).

A fent idézett gondolat rávilágít a pedagógus személyének kulcsfontosságára. A pedagógusok az oktatási rendszer kulcsszereplői, az iskolai eredményesség fontos tényezői.

Nemzetközi kutatások, vizsgálatok eredményei tükrözik, hogy az oktatás és nevelés kulcsszereplője a pedagógus. Ezt tovább gondolva, ha az oktatási rendszer minőségének fejlesztése a cél, akkor a pedagógust kell a középpontba helyezni (Pusztai, 2013).

Az oktatást érintő reformok az elmúlt évtizedekben érintették az iskola szerkezetét, tartalmi szabályozást, vizsgarendszert, minőségirányítást, esélyegyenlőséget és sok dolgot, de kiemelten a pedagógusokat mint kulcsszereplőket, nem. Az elmúlt években került központi szerepbe a pedagógus személye. Az iskolai működtetési rendszer átszervezése mellett – gondolok itt az iskolák szakmai munkájának KLIK-hez történő áthelyezésére és a 3000 fő alatti települések, majd a 2017. évtől az összes település iskoláinak központi működtetésre történő átvételére – központi szerepbe került a pedagógus személye is.

„Az a pedagógus végzi jól munkáját, aki tehetséges, jól képzett, kellően motivált és megfelelő mentális állapotban van” (Porogi, 2009, p. 4). Pedagógus személyét érintő reformoknak célja ez is lehetne.

Porogi András szerint az alábbi érvek indokolják a pedagóguspolitika változtatásának szükségességét:

- A tanári munka minősége meghatározó tényezője a közoktatásnak;
- Magyarországon a pedagógusok munkájának színvonala nem egyenletes, bizonyos jelekből valószínűsíthető, hogy ez romló tendencia;
- A pedagógusmunka minőségének javítása csak alapvető pedagóguspolitikai változtatások eredményeként képzelhető el a jövőben;
- Alapvető pedagóguspolitikai változások nélkül minden egyéb reformkísérlet csonka, erőtlen és végső soron eredmény nélküli (Porogi, 2009).

Csermely Péter az alábbiakban látja a pedagógustársadalom helyzetének romlását, amelyek alapján szükséges a pedagóguspolitika változtatása:

- a hajdani pedagógustekintély megromlott, megrendült;
- ennek alapja, okozója lehet a korábbi évtizedek nivelláló és értelmiségellenes alapállása;
- anyagi és társadalmi elismertség elégtelen volta;
- a pedagógus-utánpótlás mennyisége és minősége sok esetben kritikussá vált;
- hiányzik a jövőkép, hiányzik annak megfogalmazása, hogy 10–20 év múlva milyen iskolákat és tanárokat szeretnénk látni (Csermely, 2009).

Tekintsük át a tanári munka minőségének javítására szolgáló eszközökre tett javaslatokat.

Porogi András írásában a következőket javasolta:

- 1) Pedagógus életpálya bevezetése
- 2) A tanítói, tanári státusz átalakítása, az iskolák finanszírozásának megújítása
- 3) Minősítési rendszer működtetése
- 4) A pedagógusképzés és -továbbképzés megújítása
- 5) A tanári pálya népszerűsítése
- 6) Az iskolavezetés reformja
- 7) A tanári munkaidő és feladatok megújítása (Porogi, 2009).

Csermely Péter pedig a következőket:

- 1) A pályára lépés időszakának szakmai megerősítése, gyakornoki rendszer továbbfejlesztése, a pályakezdés időszakában posztgraduális képzésben való részvétel. Kapjon fontos szerepet a személyes mentorálás, hazai és külföldi tapasztalatszerzés.
- 2) Szakfelügyeleti rendszer kiépítése, amely segítené a pedagógusok munkájának külső értékelését. Ehhez illeszkedve mentori, szupervíziós hálózat kiépítése, amely az életpálya során módszertani és mentálhigiénés segítséget nyújtana a pedagógusoknak.
- 3) Továbbképzések színvonalának emelése, akkreditációjának átgondolása, ellenőrzése. Többletforrás kell a nevelőtestület közösségképző továbbképzéseire.
- 4) Elkerülhetetlen a pedagógusok komplex, külső értékelésen alapuló és teljesítményalapú javadalmazásának kialakítása, az egész életpályájukat végig kísérve és figyelembe véve (Csermely, 2009).

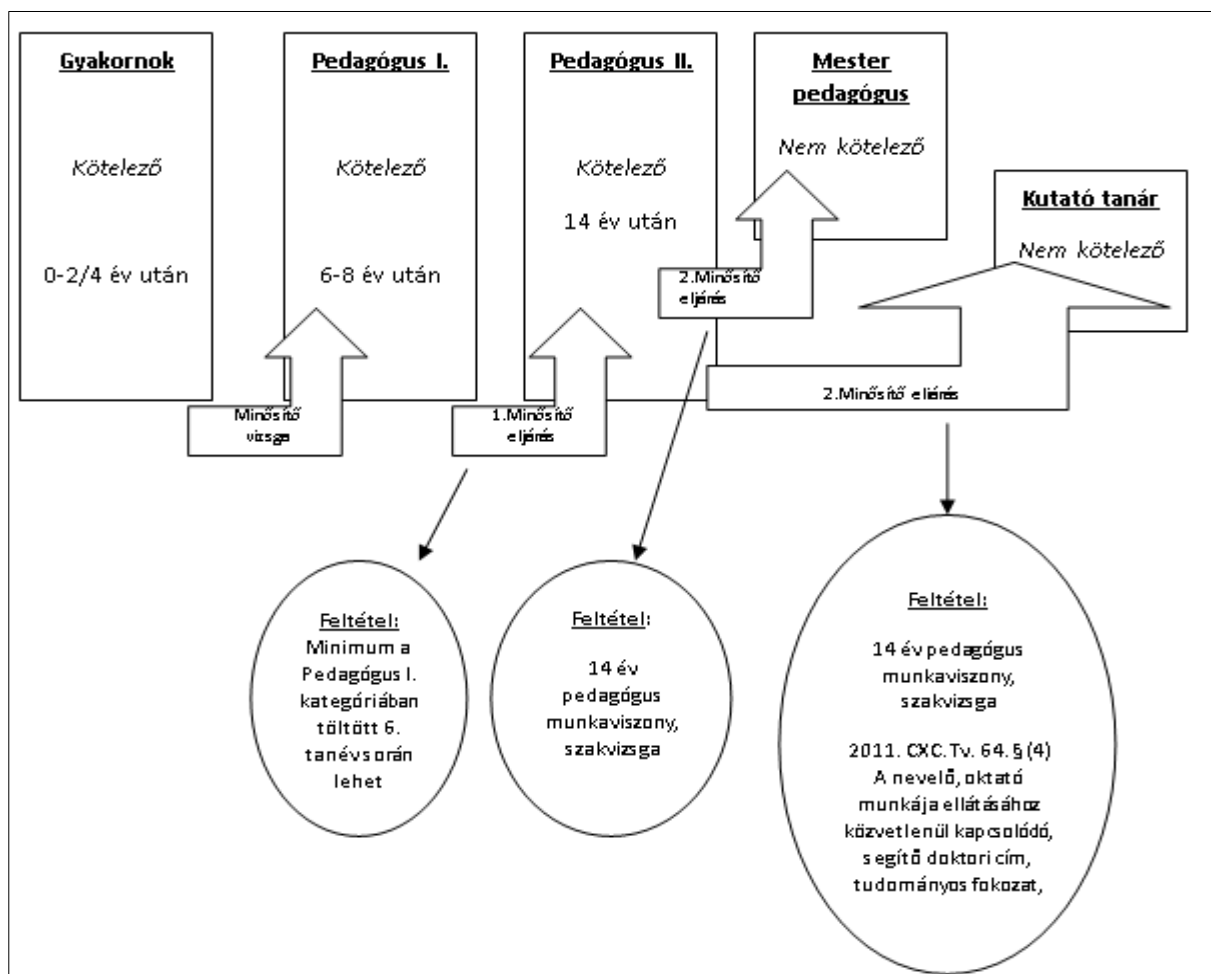
A fenti javaslatok napjaink életszerű, nyílt kérdései a pedagógustársadalomnak. Mind pedagógusaink életét, mind a kormányzati intézkedéseket, törekvéseket átszövik. Porogi András javaslatai közt egyértelműen szerepel a pedagógus életpálya és minősítési rendszer bevezetése, de Csermely Péter javaslatai közt is szerepel a pedagógus életén át történő nyomon követése, kapcsolódó minősítési és jövedelem rendszer kialakítása. Ezek megvalósítására térek ki részletesebben a következőkben.

Pedagógus életpályamodell

A Pedagógus életpályamodell bevezetését hosszú vita és szakmai előkészítés előzte meg; a bevezetése a Nemzeti köznevelési törvény és hozzá kapcsolódó Kormányrendeletek és ágazati minisztériumi rendeletek alapján történt. A bevezetésével a viták nem zárultak le, ma is folyamatosan zajlanak.

A Nemzeti Erőforrások Minisztériuma honlapján megjelent vitairatban olvasható: „*az életpályamodell a pálya egészére ösztönzően hat; szavatolja a pedagógusi munka magas minőségét, a foglalkoztatási biztonságot, a megfelelő életszínvonalat, a szakmai fejlődést, lehetőséget teremt továbbá az alkalmatlanok kiszűrésére*” (NEFMI, 2010).

Az életpályamodell bevezetésével a pedagógusi életút különböző szakaszokra került felosztásra, ezeket fokozatnak nevezzük. Fokozatok: Gyakornok, Pedagógus I, Pedagógus II, Mesterpedagógus és Kutatótanár. A fokozatok elérésének bemutatása az *1. ábrán* látható.

1. ábra. A tanári életpálya folyamatos fokozatai

Forrás: Saját szerkesztés

Az 1. ábrából látható, hogy az életpályamodell lineárisan épül fel, a gyakornoki kezdeti évekkal indul, amelyre további négy fokozat épül. A Mesterpedagógus és a Kutatótanár fokozat megszerzése nem kötelező, Kutatótanári fokozat megszerzése lehetséges mind a Pedagógus II., mind a Mestertanár fokozatból.

Bérek alakulása

Az életpályamodell bevezetésével a pedagógusok javadalmazási, bérezési rendszere is átalakításra került.

A bérek alakulásáról társadalmi szinten folyik a vita, többet vagy kevesebbet keresnek-e a magyar pedagógusok jelenleg, mint az életpályamodell bevezetése előtt. A bérek számokban történt változását az életpályamodell bevezetése előtt és után az 1. táblázat mutatja.

	Egyetemi diplomával			Főiskolai diplomával		
	eddig		2013. szeptember 1- től	eddig		2013. szeptember 1- től
	alapbér	túlórakkal		alapbér	túlórakkal	
Pályakezdő	89 595 Ft	99 828 Ft	111 832 Ft	82 170 Ft	91 555 Ft	102 065 Ft
5 év után	93 840 Ft	104 559 Ft	134 198 Ft	85 046 Ft	94 760 Ft	122 478 Ft
10 év után	103 854 Ft	115 716 Ft	150 973 Ft	91 209 Ft	101 626 Ft	137 788 Ft
15 év után	115 584 Ft	128 786 Ft	162 156 Ft	97 371 Ft	108 493 Ft	147 994 Ft
20 év után	122 304 Ft	136 273 Ft	167 748 Ft	100 453 Ft	111 926 Ft	153 098 Ft
25 év után	135 040 Ft	150 464 Ft	178 931 Ft	108 485 Ft	120 876 Ft	163 304 Ft
30 év után	146 646 Ft	163 396 Ft	190 114 Ft	118 555 Ft	132 096 Ft	173 511 Ft
35 év után	152 236 Ft	169 623 Ft	195 706 Ft	123 590 Ft	137 706 Ft	178 614 Ft
40 év után	164 352 Ft	183 123 Ft	206 889 Ft	133 660 Ft	148 926 Ft	188 820 Ft

1. táblázat. A Pedagógus életpályamodell bevezetése előtti és utáni bérek 2013

Forrás: http://index.hu/belfold/2013/08/23/ennyit_keresnek_osztol_a_tanarok/ [letöltve: 2016.07.16.]

A táblázatból kiolvasható, hogy egy 10 éves munkaviszonnal, főiskolai diplomával rendelkező pedagógus (tanítási gyakorlattal rendelkező pedagógus) az életpályamodell bevezetése előtt 91.209,- Ft/hó alapbérrel rendelkezett, majd az életpályamodell bevezetését követően 137.788,- Ft/hó jövedelemmel számolhatott; egy 15 éves gyakorlattal és egyetemi diplomával rendelkező pedagógus a 115.584,- Ft/hó helyett 162.156,- Ft/hó jövedelemre.

Ha a hatályos jogszabályok alapján (2011. évi. CXCV. törvény. 7. melléklete) kiszámoljuk a 2017 januárjában érvényes garantált illetményt (2. táblázat), láthatjuk, hogy pedagógus munkabérek emelkedtek.

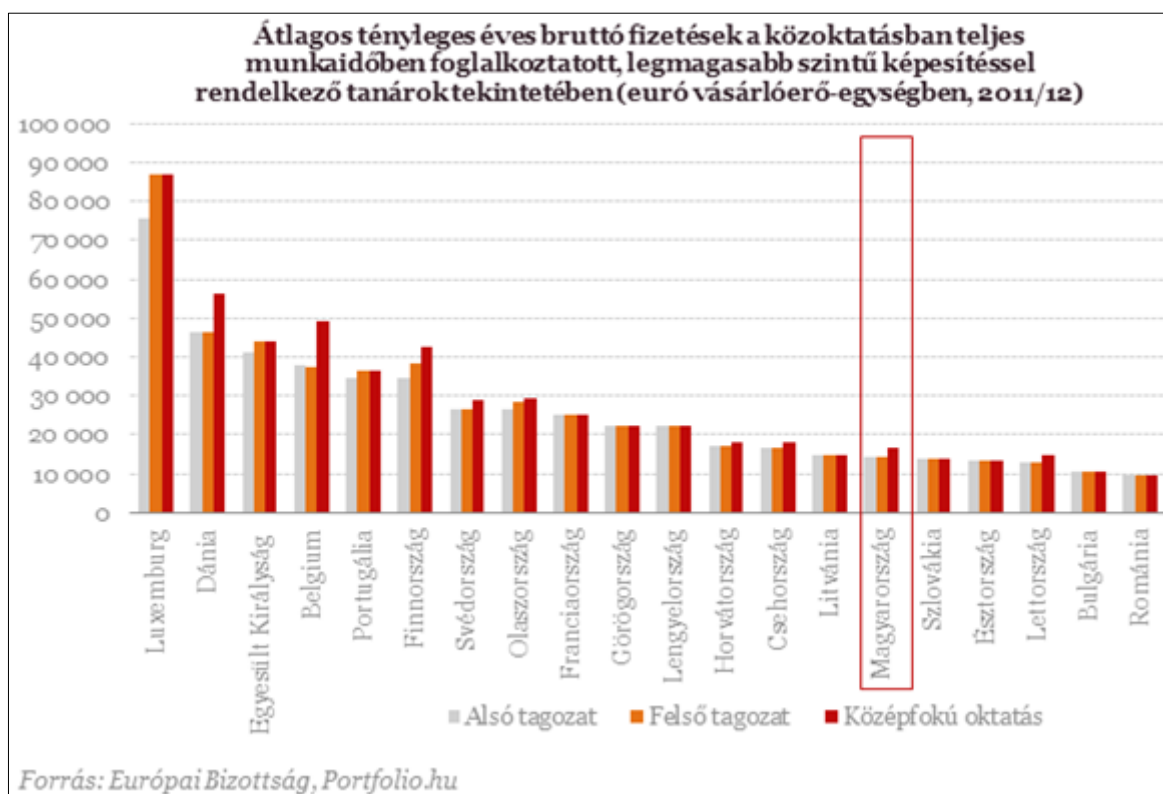
Szolgálati idő év	Pedagógus I. garantált illetménye Ft/hó		
	végzettség		
	középfok	felsőfok alap	mesterfokozat
9-11	163 882	239 109	264 732
15-17	176 021	256 820	284 342
Szolgálati idő év	Pedagógus II. garantált illetménye Ft/hó		
	végzettség		
	középfok	felsőfok alap	mesterfokozat
9-11	182 091	265 676	294 147
15-17	194 230	283 388	313 757

2. táblázat: A 2017. év januárjában érvényes bértábla szerinti bérek

Forrás: Saját szerkesztés

A pedagógusbéreket megvizsgáltam nemzetközi kitekintésben is: a 2. ábrán jól látszik, hogy európai viszonylatban a magyar pedagógusok bére a sor végén, hátulról a 6. helyen található. Ez azt jelenti, hogy a magyar pedagógus munkabére a luxemburgi pedagógus munkabérének negyedét sem érte el a 2011/12. évben.

Vélelmezhetően a magyar pedagógusbérek még sokáig nem érik el a luxemburgi pedagógusok keresetének színvonalát, de a 2011. évi CXCV. törvény alapján bevezetett bérfejlesztések jelentős javulást idéztek elő (1. és 2. táblázat).

2. ábra. Átlagos tényleges éves bruttó fizetések a közoktatásban teljes munkaidőben foglalkoztatott, legmagasabb szintű képesítéssel rendelkező tanárok tekintetében (Euró vásárlóerő-egységben, 2011/12)

Forrás: http://www.portfolio.hu/users/elofizetes_info.php?t=cikk&i=223037 [2015.11.26.]

Minősítési rendszer

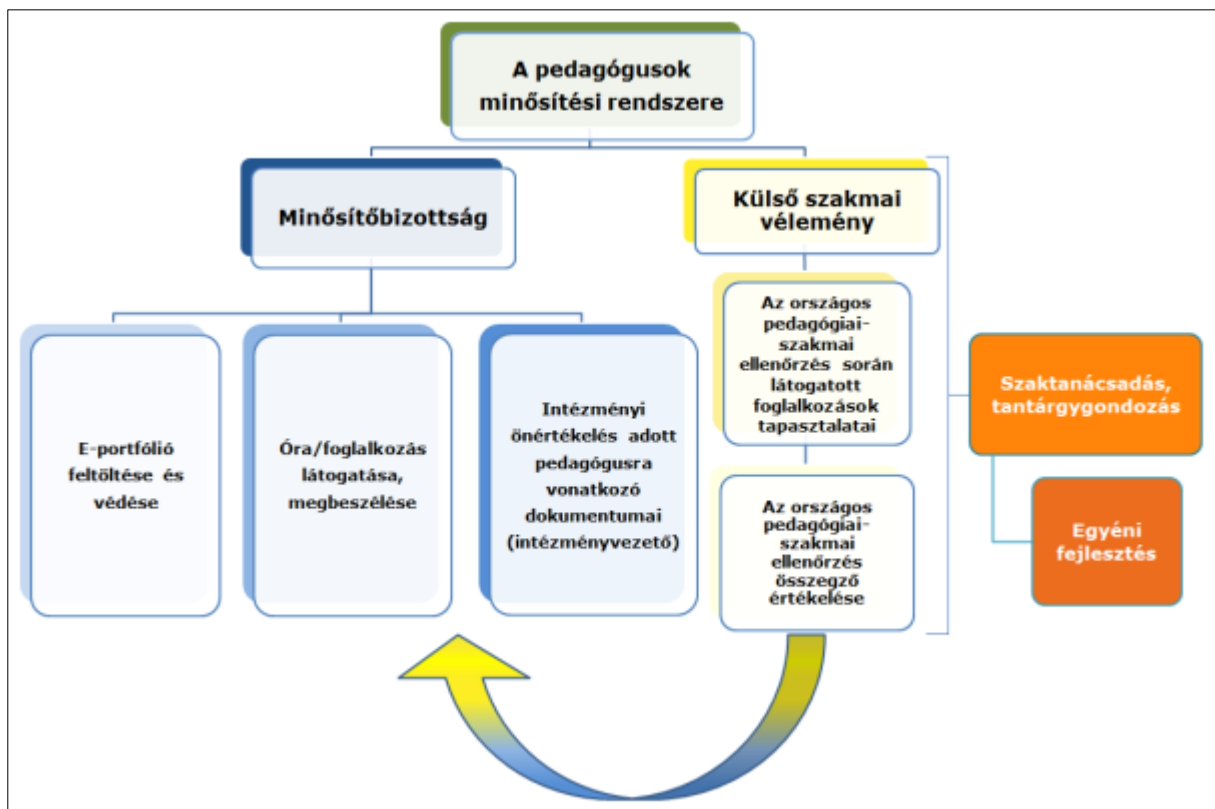
A fejlett országok többsége már évtizedekkel ezelőtt felismerte a pedagógusmunka minőségének jelentőségét, ezért többségük kidolgozta az oktatási munka színvonalának emelésére a minőségbiztosítási és minősítési modelleket. Folyamatosan dolgoznak a modellek jobbításán, tökéletesítésén, és folyamatosan mérik a minőségbiztosítás rendszerek tanulókra és oktatókra gyakorolt hatását. Ezért joggal feltételezhető, hogy egy jól kidolgozott előmeneteli rendszer, amely szavatolja a pedagógusmunka minőségének emelését, a foglalkoztatottság

biztonságát, a minőségi munkához köthető differenciált bérezést, a magyar pedagógustársadalom számára is ösztönzően hat (Antalné et al., 2013).

A pedagógusok minősítési rendszeréhez készült útmutatóban olvashatjuk:

„Az életpálya központi eleme a minősítési rendszer, amely szakmailag megalapozott tartalmi elemekből, módszertanból és eljárásrendből áll, védjegyként garantálva a pedagógiai munka színvonalát és minőségét. Fontos hangsúlyozni, hogy a minősítési rendszernek a minőség garanciájának üzenetét kell közvetítenie a pedagógusok, az oktatás fenntartója és az oktatást igénybe vevők felé egyaránt. A minősítési rendszer tartalmi elemeit, módszertanát, az eljárásrendet, a minősítésben részt vevő szakértőket és a minősítési rendszer működtetésének anyagi és humán erőforrásait a törvények és rendeletek garantálják” (Antalné et al., 2013, p. 10).

A minősítési rendszert szemléletesen a 3. ábra mutatja be.

3. ábra. A pedagógusok minősítési rendszere

Forrás: Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez 2013, p. 13.

A pedagógusok előmeneteli rendszere a 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendeletben került szabályozásra Magyarországon. A jogszabály alapján a pedagógusok minősítése megalapozott szakmai protokoll, folyamat alapján történik, amelyben megjelennek objektív mutatók, illetve tanulók, szülők, iskolavezetés és szakmai felügyelet véleménye.

A pedagógus pedagógusminősítő folyamatának alapdokumentuma a pedagógus által összeállított „tanári portfólió”. Az összeállított portfólió a „pedagóguskompetenciák”-ra felfűzve mutatja be a minősítési eljárásban részt vevő pedagógus munkáját, szakmai alkalmasságát.

A „pedagóguskompetenciák” a 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet 7. §-ban kerültek meghatározásra, amelyek az alábbiak:

- 1) szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás,
- 2) pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók,
- 3) a tanulás támogatása,
- 4) a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség,
- 5) a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység,
- 6) a pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése,
- 7) kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás,
- 8) elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért².

---

² https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a1300326.kor [2016.07.13.]

Iskolák fenntartási kérdései

Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK)

A 2011. évi CLXXXIX. Magyarország önkormányzatairól törvény³ újraszabályozta a települések feladatait. Ezzel egyidejűleg döntött az Országgyűlés a 2011. évi CXC: Nemzeti köznevelési törvényről⁴. A jogszabályok hatályba lépését követően az iskolahálózat fenntartása és működtetése is jelentős változásokon ment és megy át folyamatosan.

A fent említett jogszabályok hatályba lépését megelőzően a fenntartó önkormányzatok nagyfokú önállósággal rendelkeztek, biztosították az oktatás személyi és tárgyi feltételeit. Az akkor érvényben lévő jogszabályi keretek közt szabadon dönthettek közoktatási intézmények létesítéséről, átszervezéséről, megszüntetéséről, költségvetéséről, intézményvezetőkről. Az új jogszabályok hatálybalépésével az önkormányzatok kizárólag működtetési feladatokat láthattak el, a szakmai irányítást a KLIK végezte. A működtetési feladatok ellátása a település lakosság száma alapján differenciálásra került:

- A 3000 főt meghaladó lakosság számú települési önkormányzatok kötelesek gondoskodni – főszabályként – a területükön lévő, KLIK által fenntartott köznevelési intézmény feladatait szolgáló ingó és ingatlan vagyon működtetéséről. Megfelelő adatszolgáltatás mellett az önkormányzat felmentést kérhetett az intézményi vagyon működtetése alól, de állami hozzájárulás fizetésére is kötelezhető volt.
- A 3000 fő alatti lakosság számú települési önkormányzat számára nem volt kötelezettség a köznevelési intézmény ingó és ingatlan vagyonának működtetése, de megfelelő jövedelemtermelő képesség mellett vállalhatta.

A képviselőtestületek korábbi döntési szerepe véleményező szereppé zsugorodott (Bekényi szerk., 2014). Az iskolák működtetésében a változások 2013. január 1-jével történtek meg. A www.klik.gov.hu oldalról gyűjtött adatok alapján 5975 db intézmény volt érintett, ebből 2948 db került át a KLIK működtetésébe.

A fenti változások a pedagógustársadalom közérzetére is nagymértékű hatást gyakoroltak.

---

³ https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100189.TV [2016.07.23.]

⁴ https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV [2017.01.28.]

Tankerületi központok felállítása

A Kormány a 134/2016. (VI. 10.) Kormányrendeletében újraszabályozta a köznevelési feladatok ellátásában részt vevő szervezeteket és feladataikat. Jelentős módosítások léptek hatályba 2017. január 1-jével a 2011. évi CXCV. a nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján.

A Kormány a tankerületi központokat jelölte ki a köznevelési feladatok ellátása terén fenntartóként. A jogszabály értelmében 59 tankerületi központ került kialakításra. Ezáltal az önkormányzatok köréből teljes mértékig elvonták, kivonták az iskolák működtetését, üzemeltetését. A Kormányrendelet 3.§-a rendelkezik arról, hogy a tankerületi központoknak feladatellátási területükön tankerületi tanácsokat kell működtetniük, amelyeknek tagjai a Nemzeti Pedagógus Kar, szakmai szervezetek mellett a települési és nemzetiségi önkormányzatok képviselői is. Kérdés, hogy a tankerületi tanácsokban milyen hatékonysággal tudják az önkormányzatok képviselői képviselni a településükön működő iskolák érdekeit és ezzel együtt a településen tanító pedagógusok érdekeit.

Tankerületi központok feladatai a Kormányrendelet 2. § alapján:

- ellátja a fenntartói feladatokat,
- javaslatot tesz az oktatásért felelős miniszter részére a fenntartási körébe tartozó köznevelési intézmények létesítésére, átszervezésére, megszüntetésére,
- javaslatot tesz az oktatásért felelős miniszter részére a fenntartási körébe tartozó köznevelési intézmények vezetőjének megbízására,
- érvényesíti és érvényesítetteti a köznevelési intézményekben az erőforrásokkal való hatékony, szabályszerű gazdálkodást,
- koordinálja a köznevelési intézményekben a szakmai feladatokat és kapcsolódó erőforrásokat,
- közreműködik készségeket mérő vizsgálatokban, országos tanulmányi versenyek szervezésében, felvételi és szakmai vizsgák lebonyolításában,
- statisztikai adatokat gyűjt,
- köznevelési intézményekre vonatkozó fejlesztési terveket készít,
- ellátja a jogszabályokban és alapító okiratokban meghatározott feladatokat⁵.

⁵134/2016. (VI.10.) Kormányrendelet Az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervezetről, valamint a Klebelsberg Központtról. *Magyar Közlöny*, 82. sz. pp. 6262–6278.

Az oktatás finanszírozása

Az EDUCATION AT A GLANCE 2015⁶ oktatási körképjelentés 2015 novemberében jelent meg, amely 34 OECD ország, valamint számos partnerország oktatási rendszerének struktúrájával és finanszírozási rendszerével foglalkozott.

A jelentés alapján Magyarországon az egy tanulóra jutó éves kiadás az általános iskolától a felsőoktatásig terjedően az egyik legalacsonyabb az OECD országok viszonylatában:

- Magyarországon: 5564 USD
- OECD átlag: 10220 USD.

Tehát hazánkban ez az OECD átlag 54,42%-a.

Továbbá a jelentés alapján hazánk azon hat OECD ország közé tartozik, ahol reálértéken csökkentek az oktatási intézményekre fordított állami kiadások 2008–2010. évek között. A csökkenés mértéke Magyarországon 11%.

A jelentés azt is megállapította, hogy 2005–2012. évek közt az általános iskolától a felsőfokú oktatásig terjedően az oktatásra fordított állami kiadás aránya az összes közszolgáltatásra fordított közkiadáshoz viszonyítva folyamatosan csökkent. Ez az arány a 2012. évben:

- Magyarországon 7,5%
- OECD átlag: 11,6%

A magyarországi arány a második legalacsonyabb az OECD országok közt. – a mondat kiegészítésre szorul.

Iskolafenntartás egy kisvárosban

Ahogy a korábbi fejezetekből kitűnik az iskolák fenntartásában, és ezzel párhuzamosan a finanszírozásukban folyamatos változások, változtatások történnek.

Lássuk, hogy alakul ez egy Győr-Moson-Sopron megyei kisváros, Fertőszentmiklós esetében.

A kisváros pedagógusai a bevezetőmben említett interjúk alanyai voltak.

Fertőszentmiklós képviselőtestülete az iskola működtetését a KLIK megalakulását követően magára vállalta, tehát az iskola épülete mint vagyontárgy az önkormányzat kezelésében maradt. Az iskolaépület együttese 2009–2011 közt teljes mértékben felújításra került, a felújítás keretében korszerű, energiahatékony épületté vált, kiegészült egy korszerű tornacsarnokkal és tanuszodával. A felújítás teljes értéke meghaladta a 395 millió Ft-ot,

---

⁶ <https://www.oecd.org/hungary/education-at-a-glance-2015-hungary-in-hungarian.pdf> [2017.03.14.]

amelyből 191 millió Ft összeget saját forrásból finanszírozott az önkormányzat. Az épületfelújítás kiegészítéseként az oktatási eszközök is megújultak (21 millió Ft értékben), kiépítették az oktatást segítő számítástechnikai rendszert, digitális táblák segítségével folyhatnak a tanórák. A beruházásokat követően elmondható, hogy a pedagógusok korszerű körülmények között folytathatják oktatási tevékenységüket.

Év	Állami finanszírozás eFt	Önkormányzat hozzájárulása eFt	Összesen eFt	Tanuló létszám fő	Egy tanulóra jutó állami támogatás eFt	Egy tanulóra jutó Önk. hozzájárulás eFt	Önk. Hozzájárulás az állami fin.% -ban
2010	112 633	49 595	162 228	371	303,59	133,68	44,03%
2011	111 450	53 789	165 239	378	294,84	142,3	48,26%
2012	117 531	59 329	176 860	386	304,48	153,7	50,48%
		Önkormányzat működtetésre költött eFt					
2013		28 773	28 773	398	0	72,29	
2014		23 984	23 984	412	0	58,21	
2015	362	30 416	30 778	408	0,89	74,55	

3. táblázat. Fertőszentmiklós város iskolájának fenntartásához kapcsolódó bevételek alakulása

Forrás: Saját szerkesztés

A 3. táblázatból látható, hogy az állami finanszírozást az önkormányzat lényeges mértékkel kiegészítette. 2010 és 2012 között az állami finanszírozás mértékének közel felével támogatta az önkormányzat az iskola működését a korszerű, színvonalas oktatás érdekében. A szakmai feladatok, szakmai irányítás KLIK-hez történő áthelyezését követően az önkormányzat az iskola működtetéséhez mindössze egyetlen évben, 2015-ben kapott 362.000,- Ft állami finanszírozást.

Joggal merül fel a kérdés, akár a településen oktató pedagógusok körében, akár az önkormányzat részéről: hogyan tovább?

Összegzés

Tanulmányomban bemutattam a „pedagóguspolitika” aktuális kérdéseit, ismertettem a bevezetett életpályamodell, a bérek alakulását, a pedagógusok minősítési rendszerét. Majd kitértem az iskolák fenntartási kérdéskörére, az oktatás finanszírozására, nemzetközi kitekintéssel. Végül bemutattam Fertőszentmiklós kisváros iskolafenntartását.

Az elmúlt közel 10 évben számtalan változáson, reformon ment át a magyar oktatás. A változásokra, reformokra a magyar pedagógus – bár szükségét érzi a változásnak – nem készült fel, és nem készítették fel.

A mind a pedagógusok, mind az oktatás további szereplői számára a nyitott és megválaszolásra váró kérdések száma nem csökken. Az általános iskolák működtetésének teljes körű állami fenntartásba vonása további nyitott kérdéseket keletkeztet. A Fertőszentmiklós kapcsán feltett kérdés: „hogyan tovább?” – megválaszolásra vár. Az önkormányzat iskolaműködtetésre való befolyása tovább csökkent, sőt megszűnik. A minőségi, magas szintű oktatás kelléktárába tartozik – természetesen a kiváló pedagógiai munkán kívül – a kor követelményeinek megfelelő tárgyi környezet biztosítása is. Eddig ezt az önkormányzat képes volt biztosítani. Vajon az állam ezt fent tudja tartani? Hogyan alakulnak a tankerületi központok forráselosztásai, és azon belüli forráselosztások? Nyitott kérdések, amelyekre csak a jövő adhat választ.

A változások, reformok csak akkor működnek és működhetnek jól, ha széles körű támogatást élveznek, elfogadottak az érintettek (pedagógusok, tanulók, szülők, fenntartók) körében.

Gyermekeink – így a jövőnk – pedagógusaink kezében van. Jó helyen és jó kézben csak akkor lesznek, ha pedagógusainkra igazzá válik Porogi András mondata: „*az a pedagógus végzi jól munkáját, aki tehetséges, jól képzett, kellően motivált és megfelelő mentális állapotban van*” (Porogi, 2009, p. 4).

BIBLIOGRÁFIA

- Antalné et al. (2013). *Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez* [online] http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_pedagogusok_minositesi_rendszerehez_v3.pdf [2016.07.23.]
- A pedagógusok életpálya modellje törvény koncepció* [Vitairat] [online] <http://www.nefmi.gov.hu/kozoktatas> [2015. 12 03.]
- Bekényi, J. (szerk.) (2014). *Nagy önkormányzati kézikönyv*. Budapest: Nemzeti Közszelektati és Tankönyv Kiadó.
- Csermely, P. (2009). Többet kell áldozni a nevelésre, oktatásra. *Új Katedra* Különszám I. 2009. pp. 26–28.
- Education at a Glance: OECD Indicators (Oktatási körkép: OECD-mutatók)* [online] <https://www.oecd.org/hungary/Education-at-a-glance-2015-Hungary-in-Hungarian.pdf> [2016.07.16.]
- FERTŐSZENTMIKLÓS VÁROS IRATTÁR, *EPER* önkormányzati pénzügyi nyilvántartó rendszer [Fertőszentmiklós, Szent István utca 19.]
- Magyarkúti, B. (2013). *Ennyit keresnek őszől a tanárok* [online] http://index.hu/belfold/2013/08/23/ennyit_keresnek_oszto_l_a_tanarok/ [2016.07.16.]
- Megkérdeztük a tanároktól, hogy vannak. Nem jól. Nagyon nem jól!* [online] http://hvg.hu/plazs/20140709_megkerdeztuk_a_tanaroktol_hogy_vannak [2016.07.16.]
- Porogi, A. (2009). Vázlat egy lehetséges pedagógus politikáról. *Új Katedra*, Különszám I. 2009. pp. 2–13.
- Pusztai, K. (2013). *Milyen út vezet az életpályán* [online] <http://www.kozszolga.hu/pedag%C3%B3gus-b%C3%A9rt%C3%A1bla> [2017.01.04.]
2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről [online] http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV [2017.01.08.]
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól [online] http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100189.TV [2016.07.23.]
- 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról [online] http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300326.KOR [2016.07.13.]

134/2016. (VI.10.) Kormányrendelet Az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központtól. *Magyar Közlöny*, 82. sz. pp. 6262–6278.

KALMÁR, ERIKA ANNA

TEACHER POLICY IN LEGAL CONSIDERATION: ABOUT TEACHERS AND SCHOOL MAINTENANCE
A SHORT SUMMARY OF PRACTICAL FINANCIAL ISSUES FOR SCHOOLS; AN EXAMPLE OF A
SMALL TOWN

Major changes occurred in the Hungarian educational system during the last years. A new career model for teachers has been introduced and in connection with that the promotion and payment system of the teachers have changed. The structure of the maintainers of schools has been reformed and in connection with that the finance for schools has also been reformed. These changes have significantly influenced the Hungarian teachers' society. In my essay I introduce the reasons behind the changes of the "teacher politics", the freshly introduced career model, the changes in the structure of the maintainers of the schools, and I touch upon the financial questions of schools. Then I introduce the financial model of a school of a small town.